

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat/DGWB

5.1.2.e

RWS Bestuursstaf

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20906
2500 EX Den Haag
T 070 456 80 80
F 070 456 83 35
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

5.1.2.e

T: 06 5.1.2.e

Ons kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

Datum: 8 oktober 2018

Onderwerp: uitvoerbaarheidstoets Aanvullingsbesluit bodem

Geachte

5.1.2.e

Bij brief van 9 juli 2018, kenmerk IENW/BSK-2018/144201, heeft u Rijkswaterstaat (RWS) verzocht een uitvoerbaarheidstoets te verrichten op het Aanvullingsbesluit bodem. RWS hecht groot belang aan uitvoerbare wet- en regelgeving, en heeft daarom het Aanvullingsbesluit bodem getoetst op mogelijke gevolgen voor de uitvoerbaarheid en gevolgen voor aanleg, beheer en onderhoud van de fysieke infrastructuur in onze portefeuille. In deze brief informeer ik u over de resultaten en bevindingen van de uitvoerbaarheidstoets.

Samengevat is de conclusie van deze uitvoerbaarheidstoets dat, hoewel er op een aantal punten ten opzichte van de huidige regelgeving verbeteringen zijn aangebracht, dit Aanvullingsbesluit uiteindelijk leidt tot meer complexiteit, langere doorlooptijden en hogere kosten bij de uitvoering van grote (infrastructuur)projecten. Dit is in belangrijke mate toe te schrijven aan de introductie van decentrale maatwerkmogelijkheden. Ik verzoek u deze hoofdconclusie expliciet onder de aandacht te brengen van de Staatssecretaris. In het vervolg van deze brief wordt verder inhoudelijk ingegaan op de bevindingen van deze RWS uitvoerbaarheidstoets.

Ik constateer dat er mogelijkheden bestaan om de uitvoerbaarheid te verbeteren door aanpassing van het aanvullingsbesluit bodem. Daar waar Rijkswaterstaat dergelijke opties voor verbetering van het aanvullingsbesluit ziet, worden deze in het vervolg van deze brief ook benoemd.

Voor de volledigheid verwijs ik hier naar de eerder door ons uitgevoerde uitvoerbaarheidstoets op de Aanvullingswetten Bodem en Geluid (ons kenmerk: RWS-2016/20974/156499, mei 2016), als ook op onze (interne IenW) reactie van begin dit jaar op de pre-consultatieversie van dit Aanvullingsbesluit.

Context Aanvullingsbesluit bodem

Eerder dit jaar is de aanvullingswet bodem aangeboden aan de Tweede Kamer. Dit Aanvullingsbesluit bodem bevat de uitvoeringsregelgeving op basis van deze Aanvullingswet bodem. Met dit aanvullingsbesluit wordt deze uitvoeringsregeling 'ingebouwd' in de AMvB's onder de Omgevingswet (Ow).

Het aanvullingsspoor bodem (en dus ook dit aanvullingsbesluit) maakt daarmee deel uit van de vernieuwing van het stelsel omgevingsrecht. De ontwikkelingen van wet- en regelgeving voor het thema bodem maken

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

deel uit van reeds eerder opgestarte beleidsontwikkelingen op dit thema ('fundamentele herziening Wet bodembescherming' (Wbb)), en zijn derhalve separaat uitgewerkt in het aanvullingsspoor (net als voor de thema's geluid, natuur en grondeigendom).

Datum
8 oktober 2018
Ons kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

In de Aanvullingswet bodem is sprake van een fundamentele herziening van het bodembeleid in die zin dat de saneringsverplichting is vervallen. In het Aanvullingsbesluit bodem wordt ter uitvoering van de wet het graven in de bodem en toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen nader gereguleerd. Wat betreft het toepassen is zo veel mogelijk beleidsneutraal aangesloten bij de spelregels van het huidige Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Het betreft in dat opzicht dan ook een beperkte inhoudelijke wijziging ten opzichte van het bestaande Bbk.

Reactie op hoofdlijnen op het Aanvullingsbesluit bodem

In het algemeen blijkt in de uitvoeringspraktijk dat de regelgeving voor grondverzet complex en gedetailleerd is en begrippen en definities door partijen regelmatig op verschillende manieren geïnterpreteerd worden (Grondverzet in Ruimte voor de Rivier: Een evaluatie van kosten- en risicobeheersing, april 2013), wat voor de uitvoering een risico vormt op stagnatie en tot extra kosten kan leiden.

Met waardering is dan ook kennis genomen van het verrichte werk om het Aanvullingsbesluit bodem tot stand te brengen, de zorgvuldigheid waarmee het Besluit bodemkwaliteit is omgezet en ingebouwd in de AMvB's onder de Ow en het nastreven van verhelderingen in begrippen en definities die vaak voer voor discussie en interpretatie zijn. Zo beoordeelt RWS het positief dat het niet langer nodig zal zijn om saneringsplannen in te dienen bij graafwerkzaamheden. Ook het opheffen van de categorie voor IBC bouwstoffen (IBC AEC bodemmassen als ophoogmateriaal) en alleen nog vrij toepasbare bouwstoffen toe te staan, beoordeelt RWS als een belangrijke vooruitgang en verbetering naar de toekomst toe, hoewel het afschaffen van de IBC categorie ook tot extra kosten en risico's zal leiden als eerder toegepaste IBC bodemmassen in onze netwerken (circa 12 miljoen ton) vrijkomen.

Hiertegenover staat ook een aantal zorgpunten zoals (des)integratie van regelgeving en de mogelijkheid tot decentraal maatwerk voor het thema bodem, ondanks het ontbreken van een inhoudelijke noodzaak of argumenten, toch te introduceren. Deze keuze kan leiden tot complexiteit van de regels en vormt daarmee een risico voor de efficiëntie van de uitvoeringspraktijk, met name bij het realiseren van projecten door RWS hetgeen ook het bereiken van duurzaamheidsdoelstellingen van de Rijksoverheid bemoeilijkt. Deze en een aantal andere punten worden hieronder nader uiteengezet en toegelicht.

Ten slotte worden aanbevelingen gedaan voor een aantal specifieke verbeterpunten of onduidelijkheden en zijn de eerder gemaakte opmerkingen over de regels over lozingen van afvalwater afkomstig van de in dit Aanvullingsbesluit geregelde activiteiten nogmaals bijgevoegd (Bijlagen I en II).

(des)Integratie van regelgeving

Datum
8 oktober 2018
Oms kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

Bij de inbouw van het Bbk in het Aanvullingsbesluit bodem is besloten 'een knip' te maken, waarbij in deze eerste tranche van het Aanvullingsbesluit slechts een deel van het Bbk is overgezet, namelijk alle bepalingen die zien op de toepasser, aangevuld met een aantal zaken die voortvloeien uit de eerder uitgevoerde evaluatie (29 april 2011) van het Bbk. De resterende bepalingen inzake Kwalibo, het produceren en verhandelen van bouwstoffen, de milieuverklaringen, de meetmethoden en de normen blijven na inwerkingtreding van de Ow achter in het Bbk onder de Wet milieubeheer. Deze bepalingen zullen op een later moment worden ingebouwd in de (AmvB's onder de) Ow.

Deze knip maakt van het inbouwen van het Bbk een complexe aangelegenheid en leidt tot versnipperde regels en desintegratie van regelgeving, waardoor de inzichtelijkheid en toegankelijkheid en daarmee de uitvoerbaarheid wordt beperkt.

In onze optiek verdient het dan ook aanbeveling om in de implementatiefase aandacht te besteden aan de achtergrond bij de 'knip' en zorgvuldig te communiceren (bijvoorbeeld middels een leeswijzer) welke bepalingen uit het Bbk waar achterblijven of terecht komen en de bepalingen in deze twee besluiten met elkaar samenhangen.

Maatwerk

Reeds eerder heeft RWS haar visie gegeven op (de risico's die optreden als gevolg van) het openstellen van maatwerk in het bodemdomein. Aangezien het Aanvullingsbesluit op dit punt niet wezenlijk is veranderd, wordt verwezen naar de eerdere reactie in de pre-consultatie en hier volstaan met een samenvatting van de eerder door RWS ingebrachte bezwaren.

De generieke lijn in het stelsel van de Ow is dat er ruime mogelijkheid wordt geboden voor maatwerk. Ook in dit Aanvullingsbesluit is het bieden van maatwerkmogelijkheden het uitgangspunt. Dit levert naar het oordeel van RWS als landelijk netwerkbeheerder een wezenlijk risico op voor de uitvoering. Dit geldt specifiek voor zogenaamde grootschalige bodemtoepassingen (GBT's), voor het toepassen van bouwstoffen, respectievelijk voor het verspreiden van baggerspecie.

De stelselherziening is opgebouwd rond vier verbeterdoelen ('samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving', 'vergroting van de bestuurlijke afwegingsruimte', 'vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht' en 'het versnellen en verbeteren van de besluitvorming over projecten'). In het geval van het bieden van maatwerkmogelijkheden in de genoemde specifieke gevallen, constateert RWS dat de gemaakte keuzes leiden tot spanning met een aantal verbeterdoelen. Inzichtelijkheid en voorspelbaarheid van het omgevingsrecht nemen af en het bemoeilijkt en vertraagt de besluitvorming over projecten. Een heldere afweging in de toelichting bij het Aanvullingsbesluit ontbreekt.

Ontbreken van nut en noodzaak van lokaal maatwerk

De nu geldende algemene regels voor toepassingen van grond, baggerspecie en bouwstoffen zijn gesteld met het oog op de bescherming van gezondheid, veiligheid en omgevingskwaliteit. Toepassingen die aan de huidige generieke

Datum
8 oktober 2018
Oms kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

regels voldoen, nemen de belangen van gezondheid, veiligheid en omgevingskwaliteit afdoende in acht. De toelichting op dit Aanvullingsbesluit maakt niet duidelijk in welke gevallen het huidige beschermingsniveau onvoldoende is en welke toegevoegde waarde maatwerk in die gevallen biedt. Het bieden van maatwerk roept mogelijk - onbedoeld - het beeld op dat het generieke beschermingsniveau niet volstaat en kan daarmee aanleiding vormen voor discussie over de betrouwbaarheid van het generieke beschermingsniveau.

Uitvoeringsproblemen bij projecten

Maatwerk kan bovendien leiden tot langere doorlooptijden en extra kosten bij de voorbereiding en uitvoering van projecten, zowel voor de overheid als voor het bedrijfsleven.

Weliswaar wordt in de Toelichting bij het Aanvullingsbesluit gesteld dat het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt en daarmee feitelijk een gemeentelijke maatwerkregel overrulet, maar dit draagt slechts gedeeltelijk bij aan oplossing van de problematiek.

Een projectbesluit kan immers niet zomaar een omgevingsplan wijzigen. Er moet sprake zijn van strijdigheid van het projectbesluit met het omgevingsplan. Als door een grotere inspanning (schone grond in plaats van licht verontreinigde grond) een project ook uitgevoerd kan worden, kan niet zomaar worden gesproken van strijdigheid met het omgevingsplan, en kan het lokale maatwerk niet worden uitgezet. Resultaat is dan wel dat het project minder duurzaam wordt, tegen hogere kosten.

Daarnaast geldt dat er ook projecten zijn waarvoor geen verplichting geldt om een projectbesluit te nemen. Om in deze gevallen de nadelige effecten van maatwerkregels te voorkomen, zou onverplicht een projectprocedure moeten worden doorlopen, enkel met het doel de maatwerkregels te wijzigen. Dit leidt tot een langere doorlooptijd (en navenant hogere kosten) bij de besluitvorming over het project.

Een projectbesluit biedt verder ook geen doorzettingsmacht tegen maatwerkvoorschriften. Bij deze vorm van maatwerk zullen de knelpuntsituaties dus niet worden opgelost met het nemen van een projectbesluit. In de NvT bij het Aanvullingsbesluit (p. 82/83) wordt het voornemen geuit om er via het invoeringsspoor voor te zorgen dat nadat een projectbesluit is vastgesteld geen mogelijkheid bestaat om maatwerkvoorschriften vast te stellen die de uitvoering van het projectbesluit belemmeren en frustreren. RWS juicht dit voornemen toe. Het biedt echter geen soelaas voor projecten waarvoor geen verplichting geldt om een projectbesluit te nemen (zie hiervoor).

Naast de hiervoor genoemde belemmeringen van procedurele aard, geldt ook dat het openstellen van maatwerk leidt tot een ongelijk speelveld voor bedrijven. Specifiek geldt dat voor toepassingen van grond- en bouwstoffen die in de ene gemeente zijn toegelaten en in de andere gemeente niet. Met name bij de productie van bouwstoffen kan dat leiden tot kostenverhoging en onzekerheden in de afzet, die uiteindelijk indirect worden doorberekend aan opdrachtgevers in de GWW. Ook bij GBT's in infrastructurele (overheids)projecten die vaak meerdere gemeenten doorkruisen (zoals bij de aanleg van Rijkswegen, maar ook in programma's zoals het Hoogwaterbeschermingsprogramma) zal dat het geval zijn

Datum
8 oktober 2018
Oms kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

en kunnen de kosten van die projecten toenemen. Daarmee zullen de overheidsbesparingen die met invoering van de Ow waren beoogd, afnemen.

Deze lokale differentiatie belemmert mogelijk ook de duurzaamheidsdoelstellingen van de Rijksoverheid. Hierdoor wordt het immers ingewikkelder om afzetmogelijkheden te vinden in de nabije omgeving van projecten waar grond en baggerspecie vrijkomen. Transportafstanden worden hierdoor vergroot en het beperkt een zo hoogwaardig mogelijke toepassing en hergebruik van grond en baggerspecie in een tweede levensfase.

Gezien het voorgaande verwacht RWS dan ook dat het bieden van ruimte voor maatwerk voor GBT's, het verspreiden van baggerspecie en voor het toepassen van bouwstoffen zal leiden tot meer complexiteit, hogere kosten en langere doorlooptijd bij besluitvorming over en uitvoering van grootschalige (infra)projecten zonder dat hier milieuwinst tegenover staat. De omvang van de problematiek zal afhangen van de vraag hoe vaak gemeenten in de praktijk daadwerkelijk van de mogelijkheid van maatwerkregels gebruik zullen maken. Het voornemen in de NvT om in regelgeving de mogelijkheid van maatwerkvoorschriften na projectbesluiten af te sluiten, verkleint het uitvoeringsrisico maar zal hiervoor genoemd risico niet geheel wegnemen.

Normadressaat

De NvT bij het Aanvullingsbesluit (p.117) stelt dat de melding wordt verricht door de opdrachtgever, de uitvoerend aannemer of een derde zoals een adviseur of directievoerder betrokken bij een project. Indien er geen melding wordt gedaan of in strijd met de regels wordt gegraven in grond, kan degene die de melding had moeten doen worden aangesproken. Deze tekst duidt erop dat in bepaalde omstandigheden of situaties duidelijk is wie de melding had moeten doen. RWS zou graag willen weten in welke situaties hij als opdrachtgever gehouden is een melding te doen.

Nu er minimaal drie verschillende actoren verplicht kunnen zijn een melding te doen werpt dit de vraag op wie er daadwerkelijk het beste kan worden aangesproken indien er in strijd met de regels wordt gegraven of geen melding wordt uitgevoerd.

Artikel 2.9 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bepaalt: 'Aan de afdelingen 2.6 en 2.7 en de hoofdstukken 3 tot en met 5 wordt voldaan door degene die de activiteit verricht. Diegene draagt zorg voor de naleving van de regels over de activiteit.'

De NvT bij het Bal (p.24) stelt in paragraaf 2.3.2 over normadressaat verder dat degene die een melding doet, in beginsel ook degene die is de activiteit verricht.

Ten aanzien van het in strijd met de regels graven in grond leest RWS dit zo dat degene die de activiteit verricht in beginsel degene is die de activiteit ook daadwerkelijk *fysiek* verricht. Dit is immers degene die bij machte is de activiteit direct te staken en zou daarmee het primaire aanspreekpunt moeten zijn.

Gelet op het belang van absolute helderheid over deze verantwoordelijkheidsvraag, pleit RWS er voor om de toelichting van het

Aanvullingsbesluit aan te passen en aansluiting te zoeken bij de tekst van artikel 2.9 en de toelichting uit paragraaf 2.3.2 (normadressaat) van het Bal hierop.

Datum
8 oktober 2018
Oms kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

Zandsuppleties

Sinds de invoering van het Bbk is het noodzakelijk om voor alle nuttige toepassingen van grond en baggerspecie een milieuverklaring, die is afgegeven op grond van het Bbk, aan het bevoegd gezag te verstrekken. Op grond van art 35 aanhef en onder d Bbk is dit ook van toepassing op het (zee) zand dat in kustsuppleties wordt toegepast. Inmiddels is er 10 jaar ervaring opgedaan met het verplichte waterbodemonderzoek in zandwinvakken en is voor alle onderzochte vakken vastgesteld dat de kwaliteit daarvan voldoet aan de achtergrondwaarden.¹ RWS stelt daarom voor het overleggen van een milieuverklaring betreffende de toe te passen baggerspecie niet langer verplicht te stellen indien de baggerspecie afkomstig is uit zeegebieden waar geen aanwijsbaar risico bestaat voor aanwezigheid van bodemverontreiniging.

Zand dat wordt gebruikt voor kustsuppleties wordt gewonnen in aangewezen wingebieden waarvan de kwaliteit in het kader van een MER reeds is onderzocht. Het verdient aanbeveling om de uitkomst van dergelijke onderzoeken breder te kunnen gebruiken, en het vereiste van de aparte milieuverklaring daarmee te laten vervallen. Op die manier wordt bijgedragen aan het terugdringen van administratieve lasten.

Naar mening van RWS biedt het aanvullingsbesluit bodem een uitgelezen mogelijkheid om deze verplichting tot het doen van dit ondoelmatig en praktisch moeilijk uitvoerbaar onderzoek te schrappen. Een en ander zou verwezenlijkt kunnen worden via de artikelen 4.1263 (gegevens en bescheiden voor het begin van de activiteit) en 4.1264 (functionele toepassing).

Kustsuppleties vallen onder het Aanvullingsbesluit onder de werking van artikel 4.1264 lid 1 onder e. De aan te leveren gegevens en bescheiden voor deze vorm van nuttig toepassen zijn opgenomen in artikel 4.1263. In lid 2 en 3 van dat artikel wordt een aantal uitzonderingen gemaakt op de ingevolge lid 1 te overleggen gegevens en bescheiden. Echter, deze uitzonderingen zijn niet van toepassing op kustsuppleties.

Derhalve verplicht ook het nieuwe artikel 4.1263 Bal dat ten minste vijf werkdagen voor het begin van de activiteit kustsuppletie, een milieuverklaring aan het bevoegd gezag wordt verstrekt die is afgegeven op grond van het Bbk, en waarin de kwaliteitsklasse van elke partij baggerspecie (in dit geval specifiek voor het doel kustsuppletie gewonnen zeezand) is vermeld. Ingevolge lid 1 onder d moet zelfs de ontvangende bodemkwaliteit in beeld gebracht worden. Momenteel is een milieuverklaring over de ontvangende bodem op grond van artikel 39 Bbk in dergelijke gevallen niet vereist. Op deze manier leidt de Ow ertoe dat de vereiste (reeds onnodig te zware) inspanning voor kustsuppleties zelfs toeneemt.

¹ Uitvoeringsprogramma strand- en oeversuppleties Noordzee
Vooronderzoek NEN 5717

Datum
8 oktober 2018
Ons kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

In de toelichting is vermeld dat het London Protocol het maken van een uitzondering op het overleggen van dergelijke gegevens belet. Echter is het zo dat het London Protocol enkel ziet op vergunningplichten voor het storten in territoriale wateren. RWS ziet niet waarom, nu het hier niet om storten maar om nuttig toepassen en niet om vergunningplichtige maar meldingsplichtige activiteiten gaat, het London Protocol hier een verzwarende rol zou moeten spelen.

RWS stelt dan ook voor om voor kustsuppleties een apart lid in te voegen in artikel 4.1264, zodat een zelfstandige nuttige toepassing ontstaat. Dat biedt de beste mogelijkheden om voor deze specifieke nuttige toepassing via een extra lid in 4.1263 passende(r) verplichtingen op te leggen aangaande het verstrekken van gegevens en bescheiden.

Bijvoorbeeld: Nieuw lid 4 voor 4.1263: Het eerste lid, aanhef en onder c en d, is niet van toepassing als sprake is van een functionele toepassing als bedoeld in artikel 4.1264, eerste lid, onder (kustsuppleties), mits deze worden uitgevoerd met uit aangewezen wingebieden afkomstig zeezand.

Baggerwerk op zee

In zeegebieden is sprake van een sterke bodemdynamiek. Sedimentatie en erosie processen zijn moeilijk voorspelbaar. Hier tracht RWS op in te spelen bij het uitvoeren van het vaargeulonderhoud en kustsuppletie. Het is regelmatig nodig om snel op onverwachte ontwikkelingen te acteren. De huidige onderzoeksverplichtingen, zoals opgenomen in het Bbk, bemoeilijken dit. Voor zeegebieden die worden gekenmerkt door een hoge sedimentdynamiek mag conform de NEN 5720, waarin deze wateren zijn benoemd als "Water met een korte baggercyclus", worden volstaan met het tweejaarlijks uitvoeren van bodemonderzoek. Hierdoor hoeft niet voor elk afzonderlijk baggerwerk praktisch moeilijk uitvoerbaar onderzoek te worden uitgevoerd. De resultaten van deze tweejaarlijks uitgevoerde onderzoeken hebben uitgewezen dat de zeebodem in alle gevallen schoon was. Daarom kunnen vraagtekens worden gesteld bij de doelmatigheid van het praktisch moeilijk uitvoerbaar onderzoek in zeegebieden die aangewezen zijn als "Water met een korte baggercyclus".

Ook buiten de als "Water met korte baggercyclus" aangewezen zeegebieden is het regelmatig nodig om snel op veranderende omstandigheden in te spelen. Bijvoorbeeld bij:

- het verwijderen van een (zand) drempeltje voor de kust om een hopper bij het koppelponton te kunnen laten komen;
- het verwijderen van kleine verontdiepingen in grotere wateren. Het gaat hierbij om kleine hoeveelheden die vaak minder zijn dan het volume van een beun en op korte vaarafstand boven een stukje met overdiepte verspreid kan worden;
- het aftoppen van zandribbels in de aanvoerroute richting de Euro Maasgeul op meer dan 30km vanuit de kust. Doel hiervan is om de nautisch gegarandeerde diepte van de scheepvaartroute te waarborgen, waarbij het zand net ten noorden van de geul weer verspreid wordt (waar het van nature ook terecht gekomen zou zijn na verloop van tijd).

Ook dergelijke werkzaamheden worden bemoeilijkt door de onderzoeksverplichtingen op grond van het Bbk. Dat is ook onderkend door het bevoegd gezag Bbk (ILT).

Datum
8 oktober 2018
Ons kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

Samenvattend kan gesteld worden dat ervaringen met het doen van praktisch moeilijk uitvoerbaar bodemonderzoek op zee hebben laten zien dat dit niet doelmatig is. Daarom stellen wij voor om te onderzoeken of het mogelijk is het begrip "op en nabij" van toepassing te verklaren op baggerwerk in dynamische zeegebieden waardoor het niet langer noodzakelijk is om deze ondoelmatige bodemonderzoeken uit te voeren.

Afbakening horizontale reikwijdte activiteiten op of in de bodem

Ingevolge het bepaalde in ARTIKEL I, onder C, Aanvullingsbesluit worden na paragraaf 3.2.16, Bal acht paragrafen ingevoegd betreffende 'de richtingaanwijzers' voor onderscheiden activiteiten die worden verricht op of in de bodem. In de bepalingen over het toepassingsbereik van de paragrafen betreffende de activiteiten 'graven in de bodem' en 'bodemsanering' wordt de waterbodem voor de toepassing van die paragrafen uitgezonderd. Dit omdat de betreffende activiteiten in waterbodems al in het Bal gereguleerd zijn als beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot een waterstaatswerk, voor zover het activiteiten in rijkswateren betreft.

Als in het Bal op te nemen begripsomschrijvingen is in het Aanvullingsbesluit het begrip 'waterbodem' omschreven als:

bodem van een oppervlaktewaterlichaam of de bodem van de oever van een oppervlaktewaterlichaam.

Hieronder vallen ook de gebieden die thans op grond van de Waterwet als 'drogere oevergebied' worden aangemerkt en voor de toepassing van de Wbb en het Bbk als landbodem worden aangemerkt.

Nu uit de toelichting bij het Aanvullingsbesluit niet blijkt dat dit besluit beoogt in de thans geldende onderscheiden wettelijke regimes voor land- en waterbodem verandering te brengen, pleit RWS ervoor om een aangepaste begripsbepaling van 'waterbodem' in het Bal op te nemen. Hieruit moet blijken dat het begrip enkel ziet op de aangewezen gebieden waar de minister het waterkwaliteitsbeheer voert. Overige gebieden waar de opgenomen activiteiten plaatsvinden dienen te worden beschouwd als landbodem.

Baggerspecie

Het Aanvullingsbesluit kent overeenkomstig het vigerende Bbk verschillende toegestane nuttige toepassingen voor grond en baggerspecie.

Als in het Bal op te nemen begripsomschrijvingen is in het Aanvullingsbesluit het begrip 'baggerspecie' omschreven als:

baggerspecie als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.

ARTIKEL VI, A, Aanvullingsbesluit wijzigd de begripsomschrijving van het begrip 'baggerspecie' in het Bbk in die zin dat onder baggersspecie wordt verstaan:

materiaal dat is vrijgekomen uit de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam...;

Hieronder valt ook materiaal dat afkomstig is uit de gebieden die thans op grond van de Waterwet als 'drogere oevergebied' worden aangemerkt en voor de toepassing van de Wbb en het Bbk als grond wordt aangemerkt.

Datum
8 oktober 2018
Ons kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

Nu uit de toelichting bij het Aanvullingsbesluit niet blijkt dat dit besluit beoogt in de thans geldende onderscheiden wettelijke regimes voor het toepassen van grond en baggerspecie verandering te brengen pleit RWS ervoor om een aangepaste begripsbepaling van 'baggerspecie' in het Bal/Bbk op te nemen. Hieruit moet blijken dat het enkel gaat om materiaal afkomstig uit aangewezen gebieden waar de minister het waterkwaliteitsbeheer voert. Slechts op die plaatsen is, gelijk naar huidig recht, sprake van baggerspecie.

Afbakening verticale reikwijdte activiteiten op of in de bodem

Ingevolge het bepaalde in ARTIKEL I, onder C, Aanvullingsbesluit worden na paragraaf 3.2.16 van het Bal acht paragrafen ingevoegd betreffende 'de richtingaanwijzers' voor onderscheiden activiteiten die worden verricht op of in de 'bodem'. In de bepalingen over het toepassingsbereik van de paragrafen betreffende de activiteiten 'graven in de bodem' boven en onder de drempelwaarde is niet duidelijk wat de verticale reikwijdte van deze regels is waar wordt bepaald dat daaronder niet valt 'het graven in het grondwater'. Tot welke diepte zijn deze regels van toepassing? Wanneer wordt gegraven in 'het grondwater'? Wordt hier aangesloten bij de definitie van grondwater in de Ow en valt daarmee graven in de verzadigde zone van de bodem buiten het toepassingsbereik van deze regels? RWS pleit ervoor om dit nader te specificeren.

Lozingsvoorschriften

In een eerder stadium zijn door RWS al opmerkingen gemaakt over de regels met betrekking tot de lozing van afvalwater afkomstig van de in dit Aanvullingsbesluit geregelde activiteiten. Helaas zijn die opmerkingen nog niet allemaal verwerkt. In de bijlage bij deze brief (Bijlage 1: reactie over regels met betrekking tot het lozen van afvalwater) zijn deze opmerkingen, alsmede enkele nieuwe opmerkingen, nogmaals opgenomen.

Ik ga ervan uit dat de hiervoor genoemde punten zullen worden betrokken bij de verdere uitwerking van het Aanvullingsbesluit bodem. Indien sommige punten een nadere toelichting behoeven, dan zijn wij gaarne bereid een dergelijke toelichting te verzorgen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Bijlage I: reactie over regels met betrekking tot het lozen van afvalwater

Datum
8 oktober 2018
Ons kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

NvT Aanvullingsbesluit	Art.nr. Aanvullingsbesluit	Art.nr. r. Bal	Opmerking	Toelichting
	Art. I, onderdeel B, onder 1	3.48a	'zode' moet zijn 'zoden'. Zie ook het kopje van paragraaf 3.2.17 Bal, het kopje van paragraaf 4.115 Bal en artikel 4.1179 Bal.	
	Art. I, onderdeel B, onder 1	3.48m	Onderdeel b bevat een andere formulering dan onderdeel a, terwijl par. 4.121, waarin onder b naar wordt verwezen, ook enkel ziet op niet-vergunningplichtige gevallen. Dit roept vragen op.	
	Art. I, onderdeel B, onder 5	3.48h	Functioneel ondersteunende activiteiten zijn ten onrechte geschrapt ten opzichte van eerdere versies. Dit toevoegen of specifiek bemalen toevoegen.	Ook hier is – net als bij graven – bemalen zeker relevant vanuit de lozing bezien.
	Art. I, onderdeel K en N	6.55d en 7.61d	Lid toevoegen waarin bepaald is dat aan het afvalwater geen stoffen worden toegevoegd.	In de bespreking van 3 november kwamen we tot de conclusie dat de hier opgenomen eisen aan stofconcentraties <i>minimale</i> eisen zijn en dat water dat al schoner is niet 'opgevuld' mag

Datum
8 oktober 2018
Ons kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

				worden tot deze concentraties. Afgesproken is dat hier naast de emissiegrenswaarden de regel ingevoegd wordt dat aan het afvalwater geen stoffen worden toegevoegd.
	Art. I, onderdeel K en N	6.55c en 7.61c	Vervang 'voorkomen' door 'voorkomen of beperken'.	'Beperken' is beter. Als je deze waarden loost verontreinig je namelijk wel degelijk; het is alleen een acceptabele mate van verontreiniging. Zie ook 7.74 waarin dit wel is overgenomen in dit Aanvullingsbesluit.
	Art. I, onderdeel K en N	6.55a en 7.61a	Onder lid 2 toevoegen: 'De verwachte hoeveelheid, de verwachte aanvang en einde van lozen.'	

Bijlage II: Overige opmerkingen per artikel

Datum
8 oktober 2018
Ons kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

Art 3.48g, lid1:

Wordt verwezen naar '4.48e ' dit moet zijn' 3.48e'

Art 4.1217, lid 2:

In dit lid wordt verwezen naar zwaar verontreinigde grond. Echter handelt het zich in deze paragraaf 4.118 om graven in grond < interventiewaarde.

Tekstvoorstel: woord zwaar verontreinigd laten vervallen.

Onder meer Art 4.1228

Is het noodzakelijk BRL's op te nemen in de het Aanvullingsbesluit of kan dat in de Omgevingsregeling, zodat eventuele aanpassing eenvoudiger kan?

Art 4.1246, lid 2, bepaalt:

2. Een melding bevat:

- a. een aanduiding van de kwaliteitsklasse van de opgeslagen grond;
  - b. een aanduiding van de kwaliteitsklasse van de opgeslagen baggerspecie;
- Echter betreft het een melding van een activiteit die nog moet plaatsvinden

Tekstvoorstel: 'van grond/baggerspecie die wordt opgeslagen'

Art 4.1253

Opslag van baggerspecie in een folie beklede grondput

Waarom een folie voor baggerspecie in weilanddepots die later bodem wordt?

Waarom folie voor baggerspecie uit een uiterwaarde die volledig is in gedroogd en vergelijkbaar is met een landbodem?

Art 4.1264

Gemist wordt een bepaling over het toepassen/ verspreiden (herschikken) van waterbodemmateriaal (baggerspecie) dat vrij komt in een havenbeken om de havenarmen/geulen op diepte te houden.

In de haven van Amsterdam is dit aan de orde. In de haven van Amsterdam is geen sprake van een situatie zoals onder (i) is beschreven, maar bestaan wel overdieptes die men wilt benutten om baggerspecie in te herschikken/toe te passen (verspreiden).

Toelichting art 5.7a:

Hierin staat beschreven dat grond naar een erkend verwerker moet worden afgevoerd als uit vooronderzoek blijkt dat de grond verdacht is. In de rede ligt eerst een vervolg onderzoek uit te voeren alvorens hiertoe dat te besluiten. Een en ander zoals beschreven in art 5.7b.

Toelichting art 4.1270

Mbt specifieke kwaliteitseisen (tweede deel van tweede alinea) wordt vanuit de KRW alleen naar grondwater verwezen. Deze gelden ook ter bescherming van oppervlaktewater.

Art 5.7d (water: lozing bij voorafgaand bodemonderzoek)

Moet zijn: Artikel 5.7f (water: lozing bij voorafgaand bodemonderzoek)

Art 6.3, lid 1 bepaalt:

1. In een waterschapsverordening kunnen voor:

a. het toepassen van grond of baggerspecie op of in de landbodem; ...

In een waterschapsverordening kan een waterschap toch alleen iets over het toepassen van iets op de waterbodem opnemen en niet over de landbodem.

Datum
8 oktober 2018
Ons kenmerk
RWS2018/38737
Bijlage(n)
-

Artikel XV (overgangsrecht voor het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie en voor overige handelingen met bouwstoffen) negende lid, bevat geen overgangsrecht voor het geval dat met toepassing van hoofdstuk 4, afdeling 1, paragraaf 2, van het Besluit bodemkwaliteit (oud) een gebiedspecifiek toetsingskader is vastgesteld voor het toepassen van grond of baggerspecie als het door de Minister van IenW is vastgesteld.

Klopt het dat in het geval een gebiedspecifiek toetsingskader wordt vastgesteld in termen van de Ow in het algemeen sprake zal zijn van een maatwerkregel waarin als dat door onze minister wordt vastgesteld een ministeriele regeling zou moeten voorzien.